

Svar på skriftligt spørgsmål om konsekvenserna av nedskärningarna i nätverket av närskolor

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, översänt till den minister som saken gäller spørgsmålet SS 483/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Katja Hänninen /vänst.:

Är regeringen beredd att låta göra en utredning om Finlands skolnätverk och dess täckning för att bedöma hur stora faktiska kostnadsbesparingar nedskärningarna i nätverket av skolor leder till samt vilka konsekvenserna blir för lärresultaten, elevernas välmående och särskilt barnens rättigheter,

är regeringen beredd att återinföra småskoletillägget för att säkerställa att skolnätverket inte skärs ned ytterligare samt,

är regeringen beredd att utreda nyttjande av mera innovativa metoder som digitaliseringen möjliggör för en partiell distansundervisning som ett samarbete mellan närskolor och större skolenheter, för att genom samarbete möjliggöra en mångsidigare undervisning för små närskolor och öka de valbara läroämnena?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Enligt befolkningsprognosen kommer antalet elever inom den grundläggande undervisningen att minska kraftigt. Befolkningsförändringen påverkar förutsättningarna att anordna förskoleundervisning och grundläggande undervisning särskilt i små kommuner. Redan 2018 fanns det i Finland 84 kommuner, där det under året föddes barn motsvarande högst en skolklass (20 barn). Totalt har antalet skolor som ger grundläggande undervisning (årskurserna 1–6, 7–9 och 1–9) minskat med 513 skolor 2011–2018. Små skolor har minskat kraftigt i antal och vid utvecklingen av skolnätverket har kommunerna prioriterat större helheter för årskurserna 1–9. Större läroinrättningar för över 500 elever har ökat särskilt i växande och snabbt växande kommuner.

Ett tätare skolnätverk är starkt förknippat med tillgången på tjänster. Enligt en bedömning av bastjänsterna som regionförvaltningsmyndigheterna utförde 2019 bor cirka 90 procent av 7–12-åringarna högst fem kilometer från en skola för årskurserna 1–6 och av 13–15-åringar i högstadietålder bor cirka 80 procent från en skola för årskurserna 7–9.

Den negativa befolkningsutvecklingen kommer att medföra många problem för anordnandet av förskoleundervisning och grundläggande undervisning. Granskat per kommuntyp påverkar de

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 483/2020 rd

förändrade åldersklasserna särskilt antalet elever inom förskoleundervisningen och den grundläggande undervisningen i landsbygdskommuner och tätbygdskommuner, där behovet av förskoleundervisning och grundläggande undervisning minskar med över 25 procent fram till 2030. Även problemen gällande tillgången på kompetent personal kan förvärras i områden som tappar befolkning.

Driftkostnaderna för den grundläggande undervisningen 2018 var cirka 9 000 euro per elev. Utgifterna för undervisningen utgör cirka 55 procent av kostnaderna. Granskat per kommuntyp ökar de genomsnittliga kostnaderna för den grundläggande undervisningen särskilt i snabbväxande stadsaktiga kommuner samt i tätbebyggda kommuner som tappar invånare. Dessutom har de genomsnittliga kostnaderna ökat tydligt i snabbväxande landsbygdsaktiga kommuner. I stora städer ökar kostnaderna relativt måttligt. De högsta genomsnittliga kostnaderna för anordnande av grundläggande undervisning har landsbygdsaktiga kommuner som tappar invånare snabbt (10 675 euro).

Minskande åldersklasser och sjunkande nativitet samt differentiering bland kommuner till följd av detta medför nya problem för finansieringssystemet för undervisningsväsendet i kommunerna. Förändringarna i omvärlden särskilt gällande befolkningsutvecklingen och minskande uppgifter för kommunerna leder till ett läge där det med den nuvarande kommunstrukturen och kommunernas arbetsfördelning är väldigt svårt att bilda ett finansieringssystem där barn och unga garanteras likvärdiga förutsättningar att få småbarnspedagogik och grundläggande undervisning. En central faktor ur undervisningsväsendets synvinkel då kommunernas nya finansieringsgrunder bedöms är ett behov att bedöma hur de bildningsmässiga rättigheterna förverkligas på ett likvärdigt sätt i hela landet. Dessa problem kommer att granskas även i den utbildningspolitiska redogörelsen som ges till riksdagen i början av 2021.

Undervisnings- och kulturministeriet har den 13 maj 2020 utsett arbetsgruppen rätt att lära, som bereder åtgärder för att främja jämlikhet och positiv särbehandling inom småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande undervisning. Arbetsgruppens uppdrag är bland annat att uppgöra åtgärdsförslag för hur den utbildningsmässiga jämlikheten kunde stärkas regionalt, med beaktande av demografiutvecklingen, bostadspolitiken, regionutvecklingen och utvecklingsarbetet som gäller förorterna.

I grunderna för läroplanen för den grundläggande undervisningen finns redan en notering om att fjärruppkopplingar kan nyttjas för att komplettera undervisningen. I praktiken möjliggör grunderna i läroplanen redan nu undervisning i mera sällsynta språk och religioner samt valbara ämnen. I grunderna konstateras vad gäller undervisning som nyttjar fjärruppkoppling att fjärrundervisningen kan vara differentierande eller integrerande, och dessutom anses undervisning som nyttjar fjärruppkopplingar möjliggöra mångsidigare lärmiljöer samt bättre utnyttjande av olika lärares kunskaper och nätverk.

Enligt utredningar och undersökningar är ett centralt problem för att möjliggöra en digitaliserad undervisning nivån på lärarnas digitala kunskaper och varierande praxis när det gäller pedagogiskt

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 483/2020 rd

nyttjande av digitala undervisningsprodukter. Regeringens åtgärder under de senaste åren har varit etablering av en praxis med tutorlärare samt fölning av lärarnas och elevernas färdighetsnivå. En central åtgärd i det nuvarande regeringsprogrammet för att möjliggöra undervisning som utnyttjar digitalisering och fjärruppkopplingar är utvecklingsprogrammet Ny läs- och skrivkunnet, inom vilket uppgörs beskrivningar över nivåer av digitala färdigheter samt stöds samlande av digitala färdigheter i undervisningssituationer. Möjliggörandet av goda digitala färdigheter är en central åtgärd för främjande av en digitaliserad undervisning samt ett kvalitativt verkställande av undervisning som utnyttjar fjärruppkopplingar. Att de digitala färdigheterna förverkligas på ett likvärdigt sätt är dessutom viktigt för elevernas fortsatta utbildning och för möjligheterna i arbetslivet.

Helsingfors 24.6.2020

Undervisningsminister Li Andersson